

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการจัดวางระบบการควบคุมภายในของสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 สำหรับครูผู้รับผิดชอบหน้าที่จัดวางระบบการควบคุมภายในของสถานศึกษา เป็นลักษณะของการวิจัยและพัฒนา (research and development) โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) การสร้างหลักสูตร 3) การทดลองใช้หลักสูตร และ 4) การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นครูผู้รับผิดชอบหน้าที่จัดวางระบบการควบคุมภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 จำนวน 69 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถาม แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบสังเกตทักษะกระบวนการปฏิบัติงาน และแบบสอบถามเจตคติที่มีต่อหลักสูตร ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือและดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองทุกขั้นตอน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) และค่า t - test (dependent)

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการตามขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตร 4 ขั้นตอนดังนี้

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการจัดวางระบบการควบคุมภายในของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 สำหรับครูของสถานศึกษา จากการสอบถามสถานภาพทั่วไป ปัญหาความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรม และข้อเสนอแนะ จากบุคคลที่เกี่ยวข้อง คือ ครูของสถานศึกษา ที่รับผิดชอบในการจัดวางระบบการควบคุมภายในของสถานศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์ด้านการรับราชการระยะเวลา 10 – 20 ปี และไม่เคยผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรการจัดวางระบบการควบคุมภายในของสถานศึกษาจากหน่วยงานอื่น และที่ดำเนินการโดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 นอกจากนี้ครูที่รับผิดชอบส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจ ทักษะกระบวนการในการปฏิบัติ จัดวางระบบการควบคุมภายในของสถานศึกษาทุกคนมีความตระหนักในความสำคัญ และประโยชน์ของการจัดวางระบบการควบคุมภายในของสถานศึกษาและมีความคิดเห็นว่าการเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับระเบียบ กฎหมาย ขั้นตอนของกระบวนการจัดวางระบบการควบคุมภายในของสถานศึกษามีความจำเป็นสำหรับครูผู้รับผิดชอบหน้าที่จัดวางระบบการ

ควบคุมภายใน ของสถานศึกษา และต้องการให้มีการจัดฝึกอบรม คิดว่าระยะเวลาที่เหมาะสมในการอบรมควรเป็น 2 วัน รูปแบบและวิธีการอบรมในครั้งนี้ควรเป็นการประชุมแบบบรรยายโดยวิทยากรและฝึกปฏิบัติการ สื่อ/อุปกรณ์ในการอบรมครั้งนี้ ควรเป็นเอกสารประกอบการอบรม และโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการจัดวางระบบการควบคุมภายในของสถานศึกษา สรุปได้ว่า เนื้อหาของหลักสูตรฝึกอบรมควรประกอบด้วย เนื้อหาเกี่ยวกับขั้นตอนในการจัดวางระบบการควบคุมมีความสำคัญ และจำเป็นที่ต้องเรียนรู้และนำไปปฏิบัติซึ่งสรุปรวมกันได้ 4 หน่วย คือ 1) ความสำคัญและความเป็นมาของการจัดวางระบบการควบคุมภายใน 2) ระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544 3) การจัดวางระบบการควบคุมภายใน และการรายงาน ตามระเบียบฯ และ 4) การติดตามประเมินผลการควบคุมภายใน และการรายงานตามระเบียบฯ ด้านวิธีการฝึกอบรมที่เหมาะสม ควรใช้วิธีการฝึกอบรมมีการบรรยายเนื้อหา โดยวิทยากร และฝึกปฏิบัติจริงตามใบงาน เพราะการฝึกอบรมการจัดวางระบบการควบคุมภายในในครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อให้ครูผู้รับผิดชอบปฏิบัติงานของสถานศึกษาทราบกระบวนการและวิธีการจัดวางระบบการควบคุมภายใน จนสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงในสถานศึกษาที่ตนเองอยู่วิธีการฝึกอบรมในครั้งนี้มีทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ รวมทั้งควรมีวิทยากรคอยแนะนำให้ความรู้และตอบข้อสงสัยระยะเวลาที่เหมาะสม ควรอยู่ในเกณฑ์ 2 วัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจำนวนปริมาณเนื้อหาของหลักสูตรฝึกอบรม ซึ่งสามารถปรับระยะเวลาได้ตามความจำเป็นและเหมาะสม วิธีการวัดและประเมินผลควรจะใช้วิธีการทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรม

2. ผลการพัฒนาหลักสูตร

2.1 การสร้างหลักสูตรผู้วิจัยนำผลที่ได้จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานมากำหนดโครงสร้าง และ องค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการจัดวางระบบการควบคุมภายใน ของสถานศึกษา ฉบับร่าง ซึ่งประกอบด้วย ปัญหาและความสำคัญ หลักการ จุดมุ่งหมายเนื้อหากระบวนการฝึกอบรม วิธีการฝึกอบรม สื่อ/อุปกรณ์ ระยะเวลาการฝึกอบรม การวัดผลและประเมินผล ซึ่งในส่วนของเนื้อหาหลักสูตรประกอบด้วยส่วนสำคัญ 2 ส่วน จำนวน 4 หน่วย คือ เนื้อหาหลักสูตรภาคทฤษฎี จำนวน 2 หน่วย ประกอบด้วย หน่วยที่ 1 ความสำคัญและความเป็นมาของการจัดวางระบบการควบคุมภายใน หน่วยที่ 2 ระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วยการกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ.2544 และเนื้อหาหลักสูตรภาคปฏิบัติ จำนวน 2 หน่วย ประกอบด้วย หน่วยที่ 3 การจัดวางระบบการควบคุมภายในและการรายงาน ตามระเบียบฯ หน่วยที่ 4 การติดตามประเมินผลการควบคุมภายใน และการรายงานตามระเบียบฯ

2.2 การตรวจสอบหลักสูตรฉบับร่าง เมื่อสร้างหลักสูตรฉบับร่างเสร็จเรียบร้อยแล้วนำหลักสูตรฉบับร่างไปให้ผู้เชี่ยวชาญดำเนินการตรวจสอบ โดยการประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องระหว่างจุดมุ่งหมาย โครงสร้างและองค์ประกอบของหลักสูตรฉบับร่างในแต่ละ

ด้าน ว่ามีความเหมาะสมและสอดคล้องกันหรือไม่ ผู้ประเมินหลักสูตร ฉบับร่าง ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา จำนวน 2 คน ด้านหลักสูตรการฝึกอบรม จำนวน 2 คน และด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 1 คน รวมจำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 3 ระดับ ผลการประเมิน พบว่า โครงสร้างและองค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรมมีความสอดคล้องระหว่าง 0.80 – 1.00 ดังนั้น จุดมุ่งหมายโครงสร้างและองค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรมมีความเหมาะสมและมีความสอดคล้องกัน ผู้เชี่ยวชาญยังเสนอแนะให้ ปรับปรุงภาษาและสำนวน ปรับปรุงด้านกิจกรรมการฝึกอบรมโดยเพิ่มการฝึกปฏิบัติให้มากขึ้น ปรับเนื้อหาให้เหมาะสมกับเวลา ด้านสื่อ/อุปกรณ์ควรจัดเตรียมให้พร้อมก่อนนำไปใช้ฝึกอบรม

3. การทดลองใช้หลักสูตร

การทดลองหลักสูตร ผู้วิจัยนำหลักสูตรฝึกอบรมการจัดวางระบบการควบคุมภายในของสถานศึกษา สำหรับครูผู้รับผิดชอบหน้าที่จัดวางระบบการควบคุมภายในของสถานศึกษาที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้ทดลองฝึกอบรมกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้การสุ่มแบบเจาะจง ได้แก่ ครูของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 จำนวน 69 คนระหว่างวันที่ 25 - 26 กันยายน 2549 รวมเวลา 2 วัน ณ โรงแรมนารายณ์แกรนด์ อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี ผู้เข้ารับการฝึกอบรมส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี มีประสบการณ์ด้านการรับราชการระยะเวลา 10 – 20 ปี มีประสบการณ์ด้านการบริหารระยะเวลา 16 – 20 ปี ในระหว่างการฝึกอบรม ผู้วิจัยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทำการทดสอบก่อนและหลังการฝึกอบรม

4. การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร

ผลการประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร ผู้วิจัยได้ทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมการจัดวางระบบการควบคุมภายในของสถานศึกษา สำหรับครูของสถานศึกษา สรุปได้ดังนี้

4.1 ผลจากการให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ทำการทดสอบผลสัมฤทธิ์ของการเรียนรู้ด้านความรู้ความเข้าใจ ก่อนและหลังการฝึกอบรม พบว่า คะแนนหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งมีความสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย แสดงว่าหลักสูตรการฝึกอบรมสามารถพัฒนาความรู้และความเข้าใจ ให้แก่ครูที่รับผิดชอบหน้าที่จัดวางระบบการควบคุมภายในของสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ให้สูงขึ้น

4.2 ผลการสังเกตทักษะกระบวนการปฏิบัติงานของผู้เข้ารับการฝึกอบรมตลอดระยะเวลาการฝึกอบรมทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ ทำการประเมินโดยคณะกรรมการฝ่ายสังเกตทักษะกระบวนการปฏิบัติงาน ทั้ง 5 ขั้นตอน คือ 1) ด้านการตระหนักถึงความจำเป็นและความสำคัญในการจัดวางระบบการควบคุมภายใน พบว่าผู้เข้าอบรมมีทักษะกระบวนการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ที่ระดับค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) 4.00 ในขั้นตระหนักถึงความจำเป็นและความสำคัญในการ

จัดวางระบบการควบคุมภายใน 2) ด้านการวางแผนการปฏิบัติงานจัดวางระบบการควบคุมภายในตามใบงานที่กำหนด ผู้เข้ารับการอบรมมีทักษะกระบวนการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ที่ระดับค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) 3.57 3) ด้านการลงมือปฏิบัติงานจัดวางระบบการควบคุมภายในตามใบงานที่กำหนด ผู้เข้ารับการอบรมมีทักษะกระบวนการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ที่ระดับค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) 3.71 4) ด้านการตรวจสอบประเมินผลงานที่จัดวางระบบการควบคุมภายใน ผู้เข้ารับการอบรมมีทักษะกระบวนการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ที่ระดับค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) 3.71 5) ด้านการปรับปรุงแก้ไขพัฒนางาน และนำเสนอผลงาน ผู้เข้ารับการอบรมมีทักษะกระบวนการปฏิบัติงานในระดับมาก ที่ระดับค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) 4.14 สรุปจากการสังเกตทักษะกระบวนการปฏิบัติงานทั้ง 5 ขั้นตอนพบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีทักษะกระบวนการปฏิบัติงานการจัดวางระบบการควบคุมภายในอยู่ในระดับมาก ตามที่กำหนดทุกขั้นตอน ที่ค่าเฉลี่ยรวม ($\bar{x}$) 3.83

4.3 เจตคติที่มีต่อหลักสูตรของผู้เข้ารับการฝึกอบรมซึ่งผู้วิจัยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ตอบแบบสอบถามเจตคติที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม ภายหลังจากการฝึกอบรมเสร็จเรียบร้อยแล้ว ซึ่งเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามเจตคติที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมแบ่งเป็น 4 ด้านคือ ด้านจุดมุ่งหมาย ด้านเนื้อหา ด้านกระบวนการฝึกอบรม และด้านการวัดและประเมินผล การวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำข้อมูลที่ได้อาจแจกแจงความถี่ คำนวณค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการตอบแบบสอบถามเจตคติที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรม สรุปได้ว่า ส่วนใหญ่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรฝึกอบรม ด้านจุดประสงค์ ด้านเนื้อหา ด้านการวัดผลและประเมินผล มีเจตคติต่อหลักสูตรอยู่ในระดับมาก ที่ระดับค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) 3.95 นอกจากนี้แล้วผู้เข้ารับการฝึกอบรมยังมีข้อเสนอแนะว่า ต้องการให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพบูรี เขต 2 จัดอบรมอีก แต่ให้เพิ่มระยะเวลาในการฝึกอบรมการปฏิบัติให้มากขึ้นเพื่อเน้นการปฏิบัติและการนำไปใช้ในการปฏิบัติจัดวางระบบการควบคุมภายในของสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

4.4 การปรับปรุงหลักสูตร พบว่า ระยะเวลาในการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมการจัดวางระบบการควบคุมภายในของสถานศึกษา สำหรับครูผู้รับผิดชอบหน้าที่ของสถานศึกษา ระยะเวลาในการฝึกปฏิบัติน้อยเกินไป ควรเพิ่มเป็น 3 วัน และนำเสนอตัวอย่างการจัดวางระบบวิเคราะห์ผลการนำเสนอการจัดวางระบบตามตัวอย่างที่ฝึกปฏิบัติไม่ครบถ้วน ทุกกลุ่มงาน ในสถานศึกษาเนื่องจากมีความต้องการที่จะนำไปใช้เป็นตัวอย่างแนวทางในทางปฏิบัติจริง

อภิปรายผล

จากการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการจัดวางระบบการควบคุมภายในของสถานศึกษา สำหรับครูผู้รับผิดชอบปฏิบัติหน้าที่จัดวางระบบการควบคุมภายในของสถานศึกษา มีเป็นประเด็นสำคัญที่จะอภิปรายผล ในแต่ละขั้นตอนดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน

จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม การจัดวางระบบการควบคุมภายในของสถานศึกษา สำหรับครูผู้รับผิดชอบทำหน้าที่จัดวางระบบการควบคุมภายในของสถานศึกษาพบว่าครูไม่เคยผ่านการฝึกอบรมเรื่องการจัดวางระบบการควบคุมภายใน ที่จัดโดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 และไม่มีความรู้ด้านการจัดวางระบบการควบคุม มีความตระหนักถึงความสำคัญ และมีความต้องการเข้ารับการฝึกอบรมตามหลักสูตร เรื่อง การจัดวางระบบการควบคุมภายในของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก เพื่อให้เกิดความรู้ ทักษะกระบวนการปฏิบัติงาน เพื่อนำไปพัฒนางานในหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป ซึ่งมีความสอดคล้องกับ ชูชีพ พุทธประเสริฐ (2543, หน้า 82) กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากรโดยเพิ่มพูนทักษะวิชาการและเทคโนโลยีใหม่ๆ รวมทั้งเพิ่มความคล่องตัว และการปรับตัวของผู้ปฏิบัติงานมีผลดีต่อการเพิ่มผลผลิตในที่สุดการพัฒนาบุคลากรให้เป็นไปตามความต้องการจะเกิดประโยชน์ต่อการใช้งบประมาณไปบริหารจัดการให้ประสิทธิภาพ ต่อไป ซึ่ง ชารี มณีศรี (2542, หน้า 90) กล่าวว่า การฝึกอบรมเป็นการเพิ่มพูนพัฒนาความรู้ และ ทักษะ มุ่งปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติงาน นอกจากนั้น วิจิตร ศรีสอาน และคนอื่นๆ (2540, หน้า 300) กล่าวว่า การฝึกอบรมเป็นกระบวนการในการเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลอย่างมีระบบ เพื่อให้บุคคลมีความรู้ความสามารถ ความเข้าใจมีทักษะและทัศนคติที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงาน จากการการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน โดยการสำรวจปัญหาความจำเป็นของการฝึกอบรมการจัดวางระบบการควบคุมภายในของสถานศึกษา แล้วนำมาพิจารณาแก้ปัญหาที่สามารถแก้ไขได้ด้วยการฝึกอบรม โดยการกำหนดเนื้อหาที่เกี่ยวกับการจัดวางระบบการควบคุมภายใน วัน เวลา สถานที่ รูปแบบและวิธีการอบรม สื่อ อุปกรณ์ในการอบรม วิธีการฝึกอบรม ระยะเวลาการฝึกอบรม การวัดและประเมินผล ดังที่ ชาญ สวัสดิ์สาส์ (2539, หน้า 15) ได้แสดงทฤษฎีว่าความจำเป็นที่ต้องให้มีการอบรมเนื่องจากสถานการณ์การปฏิบัติมีปัญหา หรือ ข้อขัดข้องในการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติ อันเนื่องมาจากการขาดความรู้ ขาดทักษะ หรือขาดเจตคติที่ดี ที่ถูกต้องในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะหลักสูตรฝึกอบรมที่ดีของ อ้อม ประนอม (2540, หน้า 9) กล่าวว่า ลักษณะของหลักสูตรฝึกอบรมที่ดี หลักสูตรนั้นเกิดจากการวิเคราะห์หาความจำเป็นในการฝึกอบรมว่าตรงกับความต้องการของผู้เข้ารับการอบรมเพียงใด

2. การพัฒนาหลักสูตร

การสร้างหลักสูตรฝึกอบรมการจัดวางระบบการควบคุมภายในของสถานศึกษา สำหรับครูผู้รับผิดชอบหน้าที่จัดวางระบบการควบคุมภายในของสถานศึกษานั้นผู้วิจัยได้นำผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานมากำหนดเป็นหลักสูตรฝึกอบรมการจัดวางระบบการควบคุมภายในของสถานศึกษา สำหรับครูผู้รับผิดชอบหน้าที่จัดวางระบบการควบคุมภายในของสถานศึกษา องค์ประกอบของหลักสูตรประกอบด้วย จุดมุ่งหมาย เนื้อหา วิธีการ กิจกรรมการฝึกอบรม สื่อ อุปกรณ์ ระยะเวลาการฝึกอบรมและการวัดและประเมินผล ที่ตรงกับสภาพปัญหาและความ

ต้องการของผู้เข้าอบรมเพื่อกำหนดองค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรมให้มีประสิทธิภาพ และเหมาะสม จะเห็นว่าเป็นกระบวนการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และมีความสอดคล้องกับ ชำรง บัวศรี (2532, หน้า 129) ที่กล่าวว่า องค์ประกอบของหลักสูตรควรประกอบด้วยจุดมุ่งหมายของหลักสูตร วัตถุประสงค์ของหลักสูตร เนื้อหาสาระ ประสบการณ์ ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน สื่อ วัสดุอุปกรณ์ การประเมินผล ซึ่งมีความสอดคล้องกับ วิจิตร อาวะกุล (2540, หน้า 141 – 142) กล่าวว่า การสร้างและพัฒนาหลักสูตรมีสิ่งที่ต้องคิดและยึดถือเป็นหลัก 4 ประการ คือ 1) การกำหนดความมุ่งหมาย นโยบายของหลักสูตร 2) การบรรจุวิชาต่างๆ ลงในหลักสูตร เลือกวิชา จัดเนื้อหา วิทยาการ กิจกรรม เทคนิควิธีการฝึกอบรมที่จะช่วยให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและเกิดการพัฒนาจนบรรลุวัตถุประสงค์ 3) การนำหลักสูตรไปดำเนินการหรือบริหารหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล 4) การประเมินหลักสูตร เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขในทุกๆ ด้าน สอดคล้องกับ สุนีย์ ภูพันธ์ (2545, หน้า 18 – 19) กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตรไว้ 4 ประการ คือ จุดมุ่งหมายของ หลักสูตร เนื้อหา การนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินผลหลักสูตรเมื่อสร้างหลักสูตรฉบับร่างเรียบร้อยแล้วนำหลักสูตรดังกล่าวไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบก่อนนำหลักสูตรไปใช้ โดยตรวจสอบทั้งด้านความเหมาะสม และความสอดคล้องของหลักสูตรฉบับร่างทุกๆ องค์ประกอบ จากการตรวจสอบพบว่า โครงสร้างและองค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรมมีความสอดคล้องและเหมาะสม ที่เป็นเช่นนี้ เพราะผู้วิจัยสร้างหลักสูตรนี้ขึ้นมาโดยผ่านขั้นตอนกระบวนการสร้างอย่างมีระบบและมีวิธีการที่เหมาะสม โดยเริ่มจากการศึกษาปัญหาความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรม การศึกษาดำรง เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งนำหลักสูตรฉบับร่างไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถทำการตรวจสอบเอกสารหลักสูตรฝึกอบรม ผู้วิจัยได้รับคำแนะนำและเสนอแนะในประเด็นต่างๆ และได้ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญซึ่งนำไปสู่การสร้างหลักสูตรฝึกอบรมให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นก่อนที่จะนำหลักสูตรไปใช้ในการปฏิบัติจริง

3. การทดลองใช้หลักสูตร

เมื่อนำหลักสูตรฝึกอบรมการจัดวางระบบการควบคุมภายในของสถานศึกษา สำหรับครูผู้รับผิดชอบหน้าที่จัดวางระบบการควบคุมภายในของสถานศึกษา ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้ทดลองฝึกอบรมกับครูของสถานศึกษาโดยนำข้อมูล จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่ครูผู้รับผิดชอบหน้าที่จัดวางระบบการควบคุมภายในของสถานศึกษา แสดงความคิดเห็นเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการจัดการฝึกอบรม ซึ่งผู้อบรมคิดว่าระยะเวลาที่เหมาะสมควรเป็น 2 วัน หลักสูตรที่ใช้ในการฝึกอบรมครั้งนี้ ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 2 ส่วน จำนวน 4 หน่วย คือ เนื้อหาหลักสูตรภาคทฤษฎี จำนวน 2 หน่วย และเนื้อหาหลักสูตรภาคปฏิบัติ จำนวน 2 หน่วย โดยวิธีการในการให้ความรู้แก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมใช้วิธีการบรรยาย และการลงมือปฏิบัติจริง มีการบรรยายแบ่งกลุ่ม ระดมพลังสมอง ลงมือปฏิบัติและอภิปรายผล คณะวิทยากร มีความรู้ ความสามารถที่

หลากหลาย สามารถให้ความช่วยเหลือแนะนำ ผู้เข้ารับการอบรมอย่างใกล้ชิด ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความกระตือรือร้นและตั้งใจที่จะเรียนรู้ในทุกกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง การปฏิบัติงานเป็นไปตามขั้นตอนที่กำหนด ซึ่งผู้เข้ารับการฝึกอบรมทุกคนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติวางแผนการจัดวางระบบการควบคุมอย่างมีระบบ และนำเสนอผลงานของกลุ่ม มีการอภิปราย ผลงานที่นำเสนอด้วยความสนใจ เนื่องจากผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ลงมือปฏิบัติจริงจึงทำให้เกิดทักษะและกระบวนการในการปฏิบัติ และมีความรู้ ความเข้าใจ ต่อเนื้อหา กิจกรรมการฝึกอบรมเป็นอย่างดี ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ความสามารถ และสรุปผลได้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับแนวคิดของสถาบันราชภัฏเทพสตรี (2546, หน้า 7) กล่าวถึงแนวคิดของ โกวิท ประวาลพุกษ์ ว่า การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรม ควรให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริงมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริลักษณ์ ทองมาลัย (2546, หน้า 64) เรื่อง แนวทางการพัฒนาบุคลากร เพื่อวางแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสังกัด สำนักงานประถมศึกษาจังหวัดลำพูน สรุปผลการวิจัยไว้ว่าในการฝึกอบรมต้องให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการ เป็นวิธีการที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ของการฝึกอบรม ทำให้มีความรู้ ความเข้าใจ สามารถปฏิบัติงานได้จริงหลังจากผ่านการฝึกอบรมแล้ว และงานวิจัยของ สิริธนา เมฆาธาราธิป (2545, หน้า 9) เรื่องความต้องการพัฒนา บุคลากรครูในโรงเรียนเอกชนระดับมัธยมศึกษา เขตอำเภอเมืองเชียงใหม่ สรุปประการหนึ่งว่าต้องการให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการ ในการฝึกอบรมให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้ปฏิบัติจริง มีการเรียนรู้ร่วมกันมีปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่มทำให้การเรียนรู้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

4. การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร

หลักสูตรการฝึกอบรม เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการจัดวางระบบการควบคุมภายในของสถานศึกษาสำหรับครูผู้รับผิดชอบของสถานศึกษา เมื่อนำไปทดลองใช้ฝึกอบรม โดยทำการทดสอบความรู้ ความเข้าใจ ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมทั้งก่อนและหลังการฝึกอบรม พบว่า คะแนนหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งมีความสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่กำหนด หมายความว่า หลักสูตรฝึกอบรมการจัดวางระบบการควบคุมภายในของสถานศึกษาซึ่งใช้สำหรับครูผู้รับผิดชอบหน้าที่จัดวางระบบการควบคุมภายในของสถานศึกษาสามารถพัฒนาความรู้ความเข้าใจ และทักษะปฏิบัติแก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้สูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ สัมพันธ์ อินทะวงศ์ (2540, หน้า 48) เรื่องการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรม สำหรับเสริมสร้างสมรรถภาพครูคณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดแม่ฮ่องสอน งานวิจัยของแสวง สมวงศ์ (2542, หน้า 74) เรื่องการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมครูนาฏศิลป์ในระดับประถมศึกษา งานวิจัยของ พันนรา ปัญญา (2542, หน้า 48) เรื่องการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรม เรื่อง การจัดกิจกรรมการเตรียมความพร้อมระดับปฐมวัย สำหรับผู้ดูแลเด็กในสถานรับเลี้ยงเด็ก งานวิจัยของ อภิชาติ เลนะนันท์ (2543, บทคัดย่อ) เรื่องการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้น ด้านการวางแผน เพื่อพัฒนาผู้บริหารโรงเรียน

ประถมศึกษา:กรณีศึกษาจังหวัดราชบุรี งานวิจัยของพิรพงศ์ ดวงแก้ว (2544, บทคัดย่อ) เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมเทคนิคการสอนความคิดสร้างสรรค์สำหรับครูประถมศึกษา ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้คะแนนหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม ซึ่งแสดงให้เห็นว่าหลักสูตรการฝึกอบรมสามารถพัฒนาผู้เข้ารับการฝึกอบรมให้มีความรู้สูงขึ้น นอกจากนี้แล้ว ผลการสอบถามเจตคติของผู้เข้ารับการอบรมที่มีต่อหลักสูตร สรุปได้ว่า ผู้เข้าอบรมมีเจตคติที่เห็นด้วยต่อหลักสูตรฝึกอบรมการจัดวางระบบการควบคุมภายในของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 อยู่ในระดับมากในด้านจุดประสงค์ ด้านเนื้อหา กระบวนการฝึกอบรมด้านการวัดและประเมินผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีนทิพย์ เจริญไชยประเสริฐ (2545, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การสร้างหลักสูตรฝึกอบรมสิ่งแวดล้อมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างหลักสูตร และทดลองใช้หลักสูตร จากการประเมินผลหลักสูตรฝึกอบรม จากแบบทดสอบความรู้ แบบวัดเจตคติก่อนและหลังฝึกอบรม และแบบประเมินความพึงพอใจในการอบรม พบว่า ผู้เข้าอบรมมีความรู้สูงขึ้นหลังอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ ณรงค์ วุฒิกวินทิพย์ (2545, บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ระยะสั้นการประยุกต์ใช้คอมพิวเตอร์ในงานบัญชี สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลการทดลองใช้หลักสูตร จากการประเมินผลหลักสูตรด้วยแบบทดสอบวัดความรู้ก่อนและหลังอบรมพบว่า มีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 แสดงว่าผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้สูงขึ้น

นอกจากนี้แล้ว ผู้เข้ารับการฝึกอบรมยังมีข้อเสนอแนะให้เพิ่มระยะเวลาในการฝึกอบรมเนื่องจากระยะเวลาในการฝึกปฏิบัติน้อยเกินไป

ข้อเสนอแนะ

หลักสูตรฝึกอบรมการจัดวางระบบการควบคุมภายในของสถานศึกษา สำหรับครูผู้รับผิดชอบหน้าที่จัดวางระบบการควบคุมภายในของสถานศึกษานี้ได้พัฒนาขึ้นสำหรับครูผู้รับผิดชอบหน้าที่จัดวางระบบการควบคุมภายในของสถานศึกษาซึ่งผู้วิจัยคาดหวังไว้ว่าหลักสูตรนี้จะเป็นประโยชน์ในการนำไปใช้กับสถานศึกษาชั้นพื้นฐานทุกแห่งโดยมีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม เพื่อให้เพื่อให้หลักสูตรมีประสิทธิภาพตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาหลักสูตร

1.1 ปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรม โดยการเพิ่มระยะเวลาการฝึกอบรมให้มากขึ้น คือ กำหนดการอบรมเพิ่มเป็น 3 วัน จากเดิมฝึกอบรมเพียง 2 วัน

1.2 กำหนดระยะเวลาการฝึกอบรมภาคปฏิบัติ การอภิปราย การนำเสนอผลการปฏิบัติ ให้มากขึ้น

1.3 การวัด และประเมินผลการฝึกอบรมตามหลักสูตรนี้ ควรประเมินให้ครอบคลุมทั้งทางด้านความรู้ ความเข้าใจ โดยการทดสอบความรู้ของผู้อบรม ทุกครั้งเมื่อเสร็จสิ้นการอบรมในแต่ละหน่วยการเรียนรู้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

หากมีการศึกษาวิจัยในครั้งต่อไป ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

2.1 หลักสูตรนี้เป็นหลักสูตรระยะสั้น อาจไม่ครอบคลุมทุกด้านเนื่องจากอาจมีข้อจำกัดในเรื่องของระยะเวลา งบประมาณ และตัวผู้เข้ารับการฝึกอบรม ดังนั้น อาจมีการจัดทำหลักสูตรที่ต่อเนื่องจากหลักสูตรนี้ต่อไป

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อติดตามผลการใช้หลักสูตรฝึกอบรม หลังจากที่ผู้เข้ารับการอบรมได้นำหลักสูตรไปใช้ที่สถานศึกษา เพื่อศึกษาว่าผู้เข้ารับการอบรมมีพัฒนาการนำไปปฏิบัติและผลของการปฏิบัติเป็นอย่างไร เกิดจุดบกพร่องในการปฏิบัติที่จะต้องนำมาพัฒนาให้ความรู้ เทคนิควิธีที่ใหม่ๆ ต่อไปอย่างไร ให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์

2.4 ควรมีการขยายผลการอบรมไปสู่ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องในการจัดวางระบบการควบคุมภายในของทุกหน่วยงาน และสถานศึกษา